

Womhaj Bóh!

Czykło 50.
11. dec.

Łétnik 2.
1892.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy šobotu w Šmolerjez knihiczišcežerni w Budyšcinje a łu tam dostać sa šchwórtlétnu pschedplatu 40 np.

3. adventa.

2 Kor. 4, 6: „Bóh, kotryž pschifaša, so by ło s čémnosće to šwětło roškwěcziło, tón je ło roškwěcził w našich wutrobach, so bychmy dostali roškwěczenje teho pošnacza teje krašnosće Božeje we wobliczu Jesom Šhrysta.“

Adventski čas, jašny a šwětlý čas, tež hdyž wonkach tołsta kurjawa kóždej šlóněžnej pruhy pschěhód wobara. Adventski čas jašny a šwětlý čas, pschetož w nim ło pschihotuja kichesczianske domy a wošady k nutrnemu špěwanju kherluschu wo hodownym šwětle:

To wěcne šwětło šhadža tam,
Šjewi nowu šwětlosć nam,
Tež w nozy jašnje šwěczi ło
A da nam Bože džěczatstwo.
Kyrie eleis.

Alle šchtó widzi tole šwětło, kotrež je rjeńsche hacž měšacne šwětło a hlěsdne blyšczenje a šlóněžna jašnosć? Šeno tón, kotremuž je jeho šamšne šwětło wuhašnyło, kiž je dowěrjenje na šwoju šamšnu mudrosć a hišcže wjele bóle na šwoju šamšnu prawdosć šhubil. Šemu ło woczi woczinitej a wutroba ło wotewri sa rjanu krašnosć, kotraž ło šwěczi wot woblicza teho, kiž je do šwěta pošneho šmjertneho khlódka a hrěšneho hubjenstwa šłowo wołał: Ša šym šwětło teho šwěta. Šdžež tole šwětło woczinjene durje namaka, tam ło roškwěczi tak w wutrobach, so tež čémnosć šmjertneje hodžiny a štrožeje pschichodneho šudženja je hašnyč a pschikryč njemóžeja.

Šnamjo tak roškwětleneho muža mašch w šwjatym Pawole. Šaž drugi advent w Danielu tebi teho pschedštajesche, kiž w pošluczi šwětło šamšneje prawdosće wuhašnje, tak mašch džěňš na tšecim advencze w šwj. Pawole muža, w kotrymž je Šesufowe šwětło šesthadžalo. Šehdy, jako na puczu do Damastuša njebieska jašnosć ło wołoko njeho šwěcžesche, bu wón zyle hinaschi muž. Šětk bu to šwjaty nadawł jeho zylého žiwjenja, tutemu šwětkej pucz psches zylý šwět wotewricž. A runjež dyršjesche dla tuteho adventskeho džěla do jaštwa a do rječasow, tež w jaštowej čémnosći a hašnje ło jemu tola šwětło šwěcžesche a činjesche jeho wutrobu wješeku a jeho wěru twjerdu kaž škalu a jeho nadžiju njepschewinliwu. Šochžny ty tutemu Pawolej runy byčž?

Šak ma ło s twojim žiwjenjom? Šwěczi ło tež hižo na twojich puczach adventske šwětło a hodowna jašnosć? Abo wobara ło hišcže twoja njepoštutna myšl a njepušcži błudne mējenje, so twoje šamšne hubjene šwěcži, twoju mudrosć a prawdosć, wjazny šwětka a čzopłoty dawaja, hacž Bože lube šlónzo, luby šbóžnik? Šóh tón Šnjes ma wšchelake pucze, po kotrychž ludzi woła a šwětku, kotremuž je ło w šwjatej kšczenizy w našich wutrobach šaškwěczič dał, s kotrymž je šašo k žiwjenju a k šwěczenju pschinjěše. Šěkotryžkuliž je mēnik, so je te šwětło hižo dawno wuhašnyło hacž na pošlednju šchricžku. Alle šnano s lubym kherluschom, abo šchpruchom se šchulškeho a pašerškeho čzaša, na kotryž ło dopomnicze we wulkej nuhy a štyšnosći, nimale wuhašnjemu šchricžku šašo wožiw, so je wšcho jašne we dušchi kaž na Šethle-

hemskich honach w swjatej nozy; a hižo wšchemu žiwjenju w Bošu wotemrjetu cžlowjek može sašo s džeczazej wješe-
lošču šobu šanoschowacž jandželsti špew: „Čezecž budž Bohu w tej wyšokofeži, a mēr na šemi a cžlowjekam dobre špodobanje.“ Wóh bē pšchikasał, šo by šo s cžemnoščez šwětło rosšwēcziło.

Tak daloko čže luby Rnješ naš wšchitkich w tutym adventskim cžasu wješcz. S cžemnoščez šwětlu! s puščiny hrěcha do šlubjeneho kraja, š njemu do Bethlehema! O, dai šo wješcz, pšchepodaj jemu wutrobu a žiwjenje! Čžemnoščž je šmjercž; šwětło, kotrež wón pšchinješe, je žiwjenje.

Mó dha, wutroba cže žada,
Čžehú nuts do nej, šbóžniko;
Žadoščizwa š tebi hlada,
Tebi jeno poda šo.
Wučizščž ju šam š šydku šebi,
Šo šo wona lubi tebi!
Twój šym, twój čžu woštacž ja;
Woštan tež mój bješ kónza.
Šamjeń. (644, 6.)

Michał Kamjencžk, knježich cželadnych duchowny šastarač.

Powjedaničžo wot Wšfelda.
(Na šerbski wot A. Škr.)

6. Šajki je šo Michał w šwojim šastojuštwje šadzeržał.

(Pofracžowanie.)

W tamnym cžasu wšchelažy njewěrjažy ludžom jich dobru, kšchescžijanšku pravu wěru šamucžicž pntachu. Michał bē nam junu wječor wuškadł, šo šu šebi cžlowjekajo se šwojim hrěščenjom Boži hněw a wěcznu šmjercž šaštužili, — šo pał je šo našy luby šbóžnik dai ša naš na kšchiz pšchibicž, a šo je ša naš wumrjet, a naš se šwojej šmjercžu s Bohom wujednał. Duž jemu na to jedyn wotrocžk wotmolwi: Michale, ja šym tole nětkle něhdže wot něčoho škšchasał hinascho wuškascž. Ale Michał jemu na to praji: „Šy to hinascho škšchasał, šy to škšchasał wopaki wučizščž. Našy šbóžnik pał praji: Šeli cžlowjekajo mjelcža, dyrbja ša to šamjenje wołacž a šwědcžicž. S tym je wón mje šobu mēnił, pšchetož mi „Kamjencžk“ rečaja. Ša drje ničžo nješšym, kšhiba kšhudy murjer, ale Bože šłowo ja njepušcžu, ale čžu jo pšchpowjedacž, tak dołho hacž budže žadyn wodnyh we mni.“ Šowle s naščeje wšy je něhdže 16 abo 18 muži, kotrychž je Kamjencžkež Michał pšchi šebi na wučžbje pomēł. Tu a tam něhdže druhdže je wot nich tež hiščcže něčtožkuliz tajkile pšchi žiwnyh. Tyh, kotrychž je Michał pomēł, a kiž bēchu jemu pošluchali, možešče šebi cžlowjek bóršy bje wšchēmi druhimi wunamačacž. Wšchitžy tajžy bēchu dobru hospodarjo, cžišchi mužojo a nanojo, kotšiz šebi šwoje džecži wšchitke bohabojašne a pōzcziwne woczehnjechu, dobru šlužobni, pšchecžiwno šwojemu knještwwu šwērni, dušchni šemšchihodžerjo, wješeli ludžo, ale žani palenzpicžy. Ša to njepraju, kaž čžył naš wšchēh s tym wuškwalicž; ne, ja to praju, Bohu a tutemu jeho wotrocžkež škšwalbje. Dweju šym ja derje šnał, kotraž štaj s Michałom šwoje hłupe šmēchi mētož. Šimaj njeje šo derje šesčło. Wobaj bēšchtaj cžlowjekaj bje wščeje wěry, ale bje wšcheho dobrego nawucženja, a tole woboje bē na tym wina, šo šo do palenza nawucžišchtaj, po tym štaj se šwojim pšchewškim kšjom wołoko cžahałoj, jedyn pšchindže na gmejnšku kšžžu, tón drugi do džery. Wobaj štaj šažnu šmjercž wumrjetoj. Michał bē to wobemaj do předka prajił. Dwaž a dwazhčži lēt je tónle dušchow šastarač na knježim dworje s wuškim Božim pōžohnowanjom šwoje šastojuštwo wjedł.

7. Čželedžineho šastararjowy wukónž.

Michałowy pošledni pomoznik bē byl mój najmłódschi bratr Pawoł. Tón bē hižo ša maleho tajki cžichi hólczik. Mój Božicžko, nětkle wšchak ma našy Pawoł tež hižo šwoju hłowu pošnu bēhnyh wloškow. Pōcznje nam tón hdy wo Michale powjedacž, tehdy jemu špochi šyly do woczow štupja.

Šako nam našy nan šemrije, bē našy Pawoł w šwojim kšinatym lēcže. Tón hólczek je potom na knježim dworje hušy pał, na to je byl ša woložeho, na to je pohoncža cžinił a na wšchēm pošledku je byl ša hetmana. Šakle njedavno je mi wuškacž: „Šo šym ja pšchi šwojim Božim šłowje šawoštak, a šo možu šo se šwojim šbóžnikom wuškmerowacž, ša to mam šo přenjemu Bohu, lubemu Rnješej, šamemu pōžakowacž, pōdla pał šobu Kamjencžkež Michałej. Tón je mje w mojih młodnyh, trašchnyh lētach s tajkej šwěru wodžik, kaž može šebi šam jenicžki prawy nan šwojeho šyna wodžicž. Ša njewěrju, šo budžišče mje našy njebohi nan tak twjerdže ša wuškdu wudžeržał, kaž je to Michał šo mnu do-
tonjał.“

Šako bē Pawoł hižo pšchi šonjoč, džěšče s Michałom bóle a bóle na kónž. Wšchē jeho mozy bēchu jeho wopušcžile. Pōšlednju šymu je mój bratr kōždžicžki dženił po njeho pšchikšok a jeho šašo domoj dowjedł. Na hušlach Michał wjažy hracž njemōžešče, dokež bēchu jeho žiwki wšchitke wuprostnjene, duž je to ša njeho našy Pawoł cžinił. Šewak wšchitko po šwojej starej koliji dale džěšče. O, te pošlednje lēta bēchu tam na knježim dworje wubjernje rjane! Ša hižo dawno wjažy ša wotrocžka nje-
bēh, ale bēh šobu pola młóžkow a bēh šo woženik, šym pał hiščcže někotry šakrašny wječor šobu w delenzy pobyl.

W jenicžkim jenyh bu wón trochu hinaschi. Wón nam wjažy tak wjele powjedaničkow se šaryh cžasow njepowjedacše, njehladacše s nami šesady šo, ale hladačče nětkle cžim radšcho pšchēd šo. Šady wón wo tym powjedacše, kajke rjane wšcho junu ša njeho budže, hdyž budže šmēcz horka pšchi šwojim lubym šbóžniku bječ. Šak šo wón na to wješkelesče, wón praji: „Tehdy žadyn jenicžki hrěch na šebi nješmēju. Ša moje stare cžěto, s kotrymž možu druhdy lēdy někał jowle š wam horje do dwora dōncž, šmēju potom šwoje rjane nowe cžěto. Tam šmēm potom mojeho lubeho šbóžnika šameho se šwojimaj woczomaj wohladacž, pšchi nim Abraham, kiž je jako zušbnik po šwēcze wołoko cžahacž dyrbjał, a s nim jeho šwērneho wotrocžka Eliešera, kiž je šebi w njebješach šwój wótžny dom donamačak. Tam wohladam tež Młóšaka, tuteho šuroweho muža, kiž pał je nětk pšchi našchim a pšchi šwojim šbóžniku wšchón pšchecželnivy a lubošny. Tam donamačam šebi tež něhdušcheho wowežerja Davida se šwojej harfu, a wšchitkich lubnyh šwjatnyh japoschtołow, teho runja wšchitke šnate a nješnate Bože džecži, a mojeho lubeho dobrego nana a moju šwěru lubu šlotu macžerku šebi tam tež donamačam. Šdyž wy potom, jedyn ša druhim, junu ša mnu horje do njebješ pocžehnjecže, tam waš po wšchēm tym našy Rnješ wašču štaru wotrocžkowu draštu s cžěta wušklecže a waš ša nju nowu, bēku, jašnu woblecže, šo budžecže wšchitžy bješ šobu w njebješach Bože džecži. Šmēju pał waš tam wšchēh tajkich pšchēd šwojimaj woczomaj, na tym šmēju šobu šwoje najwjetšče wješele.“

Šdyž bēchmy tu wječor takle rjenje hromadže bješ šobu, a Michał nam takle powjedacše, bēchmy hušto na to šabyl, šo tu wšchitžy hromadže hiščcže w knježej delenzy šedžimy. Šam bē wšchitkim, kaž byli hižo pšchēd šamymi njebješimi wrotami štali, a druhdy, kaž byli kšwilu nuts do šamnyh njebješow šašchi.

Prijedny hacž možešče našy Michał na šwój pošledni wot-
pocžinł wudōncž, je mēł wón hiščcže pravu cžěžku šrudobu pšchenješcz. Našchemu knješej najēntej njebē jeho wutroba wošymniša, ale wón bē šwojemu Rnješej šwērny šawoštak, šo s Božim šłowom natwarjał a šo šwěru šobu ša našče dušče štarał. Na jeho dworje wšchitko derje džěšče. Našchemu šromemu knješej šu jeho ludžo wěščze mjenje pšchēšchiwili, hacž druhdže drušy šwojemu knješej, kiž ma šwojej štrowej a cžerštwej nošy. Na jeho polach bē špochi wšchitko wušktojnišcho wobbželane, hacž na polach tajkich ludži, kotšiz dženił wote dnja na šwojich ludži šakruja, šela, jich štorčaja a na nich hrimaja. Wšy mējachmy pola naš pšchēzo rjane žně.
(Škōncženje pšchichodnje.)

W Pōncžanškej šorcžmje.

Šo němškim wot D. M.

(Pofracžowanie a škōncženje.)

„Tak ja tež myšlu“, praji Rycžerjež Šan, „džělacžerjo na wšach nušy nimaja. Wobnydjenje je tunje, džěto wšchudžom doštanu, hdyž tež wšchitžy na knježim dworje njedželaja; žona ma tež šwoju šašlužbu. Tajke hubjenstwo, kajkež je w mēštach, je pola naš cžišcže njemōžne. Čžeho dla pał telko ludži se wšow do mēšta cžehnje?“

„To je czi czišcze jednora wěz“, wotmolwi Schołta, „woni Ɣnyscha wo wysokej ƔaƔluzbje w fabrykach, so tam kózdy Ɣa dzeń 3—4 hr. ƔaƔluzi; duž Ɣo jim Ɣesdanje, so je pornjo mészczaniskej ƔaƔluzbje ta, kiž maja na wƔach, ništa. Woni pať njewopomnja, so je w mészczje wobydlenie drohe, so dyrbja Ɣebi wšchitku zyrubu nakupowacz — a so dołho njetraje, Ɣu 3 abo 4 hr. prjecz. Na wƔach pať ma Ɣ wjetscha kózdy Ɣwój woƔrjedť bėrnaw, Ɣad, morchej, kať atd. Ɣu Ɣa tunje pjenjesty dostacz; jich wjele móže Ɣebi Ɣwinjo naformicz a Ɣarězacz; džeto na žniach Ɣo derje pľacz, tež džecz, móža Ɣobu bėrnj sberacz a něšto ƔaƔluzicz. Sdyž w mészczje njecha wjazh prawje Ɣ džetom hič abo fabrika steji abo hdyž Ɣo něchtó něčajteje pšchicžiny dla Ɣ džeta pušchcz, je hnydom nufa w domje. Žyła Ɣwójba nicžo jěšč nima a wot czeho Ɣo wobydlenie ƔaƔlucz? To wšchac móžemy Ɣebi myšlicz, so budža tajzh ludžo potom sozjaldemokratojo a na něčzišcze Ɣrudne wobstejnoscze Ɣwarja. Sdy bychu radšcho na wƔach wostali, wěščje do tajkich Ɣrudnych wobstejnoscžow pšchischli njebychu. Na wƔach kózdy khudy a khory něšto dostanje, pšchetož woni Ɣo wšchitzy bjes Ɣobu snaja a jedyn rad druhemu wupomha. Dale pomyšlicze Ɣebi na wulku licžbu Ɣwětnych wješelow w mészczje. Te tež darmo njejsu, někotry krosch, něotra hrimna njenušnje je Ɣaka wuleczi. Lutuj, a ty něšto smějesh! Na wƔach — Bohu budž džak — telko Ɣkladnoscze njeje, so mohł cžlowjeť wjele na Ɣwětne wješele wudawacz, kaž je to w městach — a Ɣ tym Ɣmy my wšchitzy wulzy jara Ɣpokojom.“

„Haj, to mašch prawo“, praji mišchtr kowať, „jeno so mamy Ɣokoj a měr, jeno so móžemy žimi bycz, jeno so nam czi knježa sozjaldemokratojo se Ɣwojimi wrótinosczemi se Ɣchije wostanu, móžemy Ɣpokojom bycz“.

„So se sozjaldemokratami nicžo njeje“, Schołta dale powjedasche, „ščje drje wšchitzy Ɣósnali. Wny chžemy našchu wėru a našchu Ɣwójbu a našche wobšedženstwo wobthowacz, Ɣwět njedyrbi wulka fabrika — jene wulke jastwo bycz. Wnyšle tamnych mudracžtow wumjescz je njemóžna wěz, wot hortach Ɣo njeda wšchitko Ɣostajicz a wobknježicz, kózdemu Ɣo njemóže to Ɣa džeto pšchipoľacz, Ɣchtož na njeho pšchindže. Žyła sozjaldemokratišta wuczba je Ɣón, kiž Ɣo do Ɣkutka stajicz njeda. Sdy bychu Ɣ tym Ɣphtacz chžyli, dyrbjala krej najprjedy Ɣ rėfami bėžecz a Ɣa Ɣchtyri njedžele bychu wšchitzy, kiž bychu tu hišcže byli, Ɣósnali: To Ɣo njehodži, my dyrbimy Ɣašo wot Ɣpoczatka Ɣapoczecz. Abo kať ty Ɣebi myšlich, Handrijo?“

„Knjes Schołta“, wotmolwi wón, „ja Ɣym Ɣebi tu wěz czišcze hinať myšlic. Sdyž wot maczerje njedyrbjať khěžku herbowacz, hdyž Ɣebi njeshmėť na cžap žiwjenja holzu wšacz, kotrejž Ɣym Ɣ žylej wutrobu dobrj, hdyž dyrbjať najprjedy pšches hromady cžetow hič, prjedy hacž móža sozjaldemokratojo Ɣwoje khumschty Ɣoľacz, a hdyž by Ɣo haťle 50—100 lėt minycz dyrbjalo, prjedy hacž bychu wšchitke fabricki, magaziny a hródže natwarjene byle, Ɣo Ɣa žyłu sozjaldemokratiju džatuju a wam, knjes Schołta, Ɣa to, so Ɣeje mje Ɣowuczil!“

„A my“, praji Ryczerjež Jan, „Ɣo tež džatujemy, so Ɣy nam rosjašnik, Ɣchto czi ludžo chžedža. Wostani ty na pšchezo našch Ɣrjódštjejer, potom wěščje žadyn sozjaldemokrata do wšh njepšchindže!“

„To mje smjebeli, Handrijo“, praji Schołta, „so Ɣy Ɣo Ɣowuczicz dať. Ty Ɣy rodženy Ɣoncžan a duž Ɣebi hnydom myšlach, so tebi sozjaldemokratiške bludnoscze w kwi tečecz njemóža. — Knje Ɣo dohladam, so je hižo napoľ džepaczich, duž je cžap, so Ɣo sbėhamy, hewať Ɣo našche žony džiwaja, Ɣchto tať dołho radu Ɣkladujemy. Spiczje derje, dobru nóž!“

„Dobru nóž, Schołta!“

Wšchitzy Ɣestawachu a Ɣa Ɣjecž mjėišchinow bė koczma Ɣróšdna.

Rošhlad w našchim cžachu.

Najwjetschu Ɣajimawošč ma něť wulki Ɣrožek Ɣrjedawšcheho rektora (wuczerja) Ahlwardta. Tón Ɣamy bė wušlėdžil, so je Ɣo w fabrizy wěsteho Löwy, žida, hdyž Ɣo nowe Ɣšlbj Ɣa našchich wojakow džetachu, wjele jebaťo a so Ɣu Ɣo wjele regimentam žyle hubjene Ɣšlbj Ɣóšłale. Ahlwardt, kiž je namjednik antisemitiskeje Ɣrony, kotraž chže židow Ɣ kraja wuhnacž a jim jich prawa wšacz, je něť židam winu dawať, so chžychu němšte wójško Ɣ tutymi hubjenymi Ɣšlbami Ɣašycz a so je žyła wěz wot židow wumyšlene jebanstwo. Duž bė tež na fabrickeho knjesa, mjenowaneho žida Löwya, a jemu jaťo nahladowarja wot knježestwa pšchidateho

wšchischeho lieutenanta Kühna rėczal, so staj wo tutym jebanju Ɣwojich džetaczeryow wjedžakoj a so Ɣu Ɣ jeju wjedženjom a wotpohladanjom kniczomne Ɣšlbj dželane a regimentam Ɣóšłane. Něť w Ɣrožeku pšched Ɣudom je Ɣo woprawdže tež pšches wjele Ɣwėđkow wopoľasalo, so je Ɣo w najhrošnišchim walchnju w tamnej fabrizy Ɣ Ɣšlbami jebaťo, a so bu wjele Ɣšlbow Ɣa dobre Ɣchtemplowane, kotrejž kniczom' njebėchu. Duž Ɣo wjele Ahlwardtowych wobkručenjow Ɣa mėrne wopoľaje. Tola hacž budže tež to wopoľacz móž, so staj Löwy a Kühn wo tym wjedžakoj, Ɣo hacž dotal Ɣrašcha. Wón je tež wjele wobkručal, Ɣ cžemuž je jeho jeno jeho pšchemulke hidjenje wšchlich židow nawabiko. Ale je Ɣrudne a jara wobžarujomne, so móžachu Ɣo tajke jebanja stacz. Sdyž rosprawy wo Ɣrožeku cžitamy, dha Ɣo nam hčubiny Ɣšcže a njeschwarnoscze wotewrja. Ahlwardta je Arnswaldsko-Friedebergski wokrješ Ɣa Ɣapóšłanza do khěžorstwoweho Ɣejma Ɣ wulkej wjėšchinu wušwolil.

Se Sšlepeho. Dwaj rjaney Ɣwjedženškej dnjej staj Ɣa našchu wošadu pšchischkój, na kotrymajž móžachmy Ɣwoju lubošč našchemu nowemu duchownemu Ɣ. Handrikej w Ɣolnej měrje wopoľacz. Tón Ɣrėni bėšche dzeń 24. našymnika, na kotrymajž našch wysočozščeny Ɣ. duchowny se Ɣwojej mlodej mandželškej Ɣ nam pšchicžeje. Hacž runjež bėšche hodžina jeho Ɣempšchindženja njesnata, dha bėšche Ɣo tola wjele luda na wšh Ɣhromadžiko, Ɣo žylej wšh Ɣo wohnjostroje w najrjenšchich barbach palachu, so bėšche žyła wješ Ɣwėťka, haj so ta Ɣwėťlina hacž do mřoczelow došahasche. Sšrjedž wšh pšched rjenje wupyšcheny wos našcheho Ɣ. duchowneho Ɣo Sšlepjanski mlode holzy a Sšlepjanszy herzy Ɣestupachu, a něťto se Ɣwojimi Ɣaklemi rjenje Ɣwėczjo kwapny wos pšchewoščachu pšches cžėšne wrota, na kotrychž transparenty se Ɣwojeje seleneje debj Ɣostrowjenje Ɣčezlech: „Witajtaj, mlodej mandželškej“ a „Jesu, Ɣrjedj dži“. Druhi wjele rjenšchi, krašnišchi a wažnišchi Ɣwjedžen bėšche druhi advent, njedželu, na kotrejž Ɣo Ɣapoľasanje našcheho noweho Ɣ. duchowneho do jeho Ɣastojnstwa pšches Ɣ. superintendenta Wendta Ɣ Žybalnje sta. Namo Ɣahe hižo Ɣwėrni Sšerbjo Ɣ žyleje wokolnoscze Ɣem khwatachu, so bychu Ɣo na tutym rjanym Ɣwjedženju wobdželili. 3/4 hodžin Ɣo pšched Ɣaru Ɣo swonjenjom našchich swonow Ɣwjedženiški cžah Ɣestupa a to Ɣ wojeršcheho towarštwu, se Ɣchulščeje mlodoščje, Ɣ dorosčeneje mlodoščje, pšched kotrejž herzy džechu a khėrlušč „Jesu, Ɣrjedj dži“ pišłachu: Sa mlodoščju džėšche Ɣ. superintendent Wendt Ɣ patronaškim Ɣastupnikom; Ɣady njeju Ɣ. duchownaj Neuman Ɣ Jablonža a Wřoľať Ɣ Budestez, a w jeju Ɣrjedžišnje našch nowy Ɣ. duchowny Handrik. Sšwjedženški cžah wobšamłnychu žrkwinszy a gmejnšzy Ɣrjódštjejerjo. Na němškej Božej Ɣluzbje bu našch nowy Ɣ. duchowny do Ɣwojeho Ɣastojnstwa Ɣapoľasany. Na Ɣerbškej Božej Ɣluzbje Ɣerbškej wošadže Ɣ. Ɣarat Wřoľať Ɣ Budestez noweho jaťo něťto do Ɣwojeho Ɣastojnstwa Ɣapoľasaneho duchowneho pšchedstaji, na Ɣodložku Ɣłowa Ɣ biblišcheho Ɣuczniťka na tu Ɣamu njedželu: „Pšchihotujcže Ɣucz temu Knjesej.“ W tym leži krašnoscz duchowneho Ɣastojnstwa: temu Knjesej Ɣucz pšchihotowacz, ale pať tež jeho wobczėžnoscz a cžėža: tuton Ɣucz pšchihotowacz. Našch nowy Ɣ. duchowny džeržesche Ɣwoje nastupne wulzy Ɣajimawe Ɣrėdowanje wo Rom. 1, 16. Lubošč našcheje wošady bėšche Boži dom tať pšche wšchu mėru krašnje wupyščila, kaž to hišcže Sšlepjanska wošada widžala njeje. Na tutym wupyšchenu je Ɣo žyła wošada w runej a jenakej měrje wobdželila. — Wóh chžyl tuton wulki a krašny Ɣwjedžen Ɣa našchu wošadu žohnowacz, so mohł našch nowy Ɣ. duchowny dołho we wulkim žohnowanju bjes nami Ɣkutkowacz.

Čžitaj w Ɣwojej bibliji.

Młodženz bėšche do Ameriki cžeknył, so njebj Ɣakon w njerosomnej khřobłosczi pšchestupiwšchi ƔaƔluzene khostanje dostal a bėšche tam do wulkeje nušy pšchischol. Duž Ɣo wobstarny duchowny nad nim Ɣmili. Wón jemu najprjedy Ɣ křutymi Ɣłowami jeho cžėžte hrėchi Ɣorokowasche a Ɣkóncžnje praji:

„Młoj Ɣyno, wšchitko móže Ɣo hišcže Ɣ dobremu wobrocžicz, jeli so ty cžinišch, Ɣchtož tebi radžu; Ɣlub mi najprjedy na Ɣwoju ruku, so chžesch cžinicž, potom chžu tebi Ɣrjicz, Ɣchto mam w myšlach.“

Najprjedy młodženz njechasche, ale nufa, w kotrejž bėšche, a napominaze Ɣłowa duchowneho jeho pšchemošču. Wón to Ɣlubjenje da. A Ɣchto jemu na to duchowny praji? Tu mašch bibliju, w nej pšchecžitaj kózdy dzeń jedyn staw a pšchemyšł Ɣebi, Ɣchto Ɣy čžital, potom móže Ɣo wšchitko hišcže Ɣ dobremu wobrocžicz.

Młodzienz posłdżischo pomjedasche: Njebudźich-li tehdom w jara frudnych wobstejnoscach był, bych so duchownemu do woczom wuśmjał, so hebi tajke něscho wote mnje žada.

Tola wón běšche šlubil a je swoje šlubjenje dźerzał a Bóh tón Knjes je tež dźerzał, šhtož pokutnym hrěšnikam w bibliji lubi. Na njeho hišće czeže czašy pschindžechu, ale wón so po něczim k lepšim nahladam pschedobu, wón pósna swój hrěch a namaka wodacze psched Bohom a tež psched swojimaj starschimaj. Wón bu psches Božu hnadu hódny cžlowjel; pschetož wón be se žórka Božeho šłowa móg k nowemu žiwjenju cžerpał. Ach so bychu wschitzy, kotřiž su w tajkej duchownej nusy, tež tón pucz namakali a nastupili, kiž jich s nusy wuwjedže a jich wutrobu wopravdže sbožownu cžini!

Ja wěrju, teho dla rěcju.

Ja wěrju, teho dla rěcju! — s tutymi šłowami je nam najlepje prajene, šhto a tak mamy rěcjeć. Na přenjej wulkej zyrkwinskej šhromadźisnje, kotraž so w lěcže 325 wotměwasche, póhanski mudry wustupi a se swojej wulkej šrečnimosću pschecziwo najwážnišchim wuczbam křesćijanskeje zyrkwje rěcjesche. Wuczeni biskopjo pschecziwo njemu nicžo njesamóchu. Duž stary Cypriski biskop postanu, wón běšche wschědny wobstarny šchědžiwž, kiž pał běšche so se swojej šwěrnosću w cžasach pschescžehanja wopokasał. Wón temu póhanej s krótka, ale s wulkej rasnosću wuczbny nascheje křesćijanskeje wěry do woczom praji, a to tak žiwje, so běšche kóžde šłowcžko macžane s rožu nashonjenja jeho wutroby. Žako běšche dorěczał, so póhanskeho mudreho woprascha: „Wěriscy ty to?“

„Haj, ja wěrju“, wotmolwi tón.

Wschitzy so dźiwachu a so jeho praschachu: Žak je móžno so by ty pschecziwo šłowam mudrych biskopow se swojimi na hladami wobstacž móhl a nětko by so s jnym wukładowanjom tuteho muža pschewinycz dał?

Wón wotmolwi: „Wuczeni biskopjo mějachy šłowa, kotrymž móžach tež šłowa napschecziwo stajicž; ale s rta teho šchědžiwža wukhadžesche šama móž, pschecziwo kotrejž wobstacž njemóžach.“

Prjedy hač Polycarpus jako martrač do šmjerče dźěšche, romski prokonsul jeho napominašche, so by Křistuža šapreč.

Polycarpus wotmolwi: „86 lět šym jemu šlužil a wón mi žaneje křiwdy cžinił njeje; tak móhl ja mojeho krala a šbóžnika šapreč!“

Dopomnjeńki stareho muža.

So němškim wot M. M.

Někotre lěto je so minyło, wichorny žiwjenja su mi cžoko smoršćizile a wlošy su so šeschědžiwile a tola — hdyž luby adventski cžas sašo pschindže, mi dny se šaridzenosće žiwje psched woczomaj steja — dny s mojeho dźěcžatstwa, hdyž běšchtaj mojej starschej hišće žiwje — a ja so sbožowny cžuju, sbožowny taj dźěcžo na lubym hodownym wječzoru. Šchtóž pał hebi myšli, so je to hodowny šchtom se swojimi blyšćezatymi šwěcžkami, so su hodowne dary, kotrejž su mi w dopomnjecžu wostale, tón so myli. Wot teho drje je powšchitkowny šaczisčez wostał — ale najlubšche a najrjeišche, na cžož so dopominam, je něscho druhe: Wone su te adventske a hodowne šhěrlušche, kiž tehdy nan a macž s nami špěwachy.

S přenim adventom so sa naš dźěcži wopravdžity šwjedženiski cžas šapocža. Se žedzenjom na wječzor cžachmy. Hdyž be cžma, namakachmy šchtomil wó istwje, přeni tydžen s jenicžkej šwěcžku, drugi advent bu na njón druha šwěcžka šczinjena, štecži štecža a škóncžnje wot šchtwórtého adventa so kóždy wječzor šchtyri šwěcžki šwěcžachu, doniž so hodowny wječzor nowy šchtom pošny rjanych šwěcžkow njeblyšćezesche.

Na šchtom hladajo štejachmy wokoło našeho nana, kotryž ja klavirrom šedžesche a krašne adventske a hodowne šhěrlušche hrajesche. Wny wschitzy šobu špěwachmy — ach to bechu rjane wječzory, na kotrejž so s wutrobu wješelachmy.

Ja njewěm, luby cžitarjo, hač so mnu cžujesch, šhtož mje hnuje, hdyž so na tamne dny mojeho dźěcžatstwa dopomnju. Ale to móžu tebi prajicž — wone bechu sbožowne hodžiny sa naš wschitkich a ja hebi myšlu, so to czeže njeje, tajke šbože hebi a

šwojim dźěcžom pschotowacž. A jeli so bychu te rycžki do jenicžkeho doma to wiešele pschinješle, s kotrymž su mje tamne hodowne špaci napjelnil, su hižo swój dobry plód pschinješle.

Křistuž šahrodnik.

We šahrodže Knjes šhodži,
Hdyž tyžaz rózom kče,
Je hladacž kaž so hodži,
Wón jenož lubuje.
Děščez mišy jnym dawa
A druhim šłónza doščez;
To próža rěka prawa,
Duž dyrbja kčezč a roščez.

We myšli lubosćiwěj
Wšchě šóšchtnje šaczēja
A cžyke s pnyhu žiwěj
Šad woplesčez plódžerja;
Wón kladže, hdyž dže k šónzej,
Šsej wšchě na wutrobu,
Je nješe k rjeišcom' škónzej,
Hdyž šbóžni fromni su.

Do paradisa rjenje
W raj Boži nošy je,
Kiž, jako našy šwět, ženje
Do vrocha njšpanje;
Tu knježi wnhajenje,
Tu šorno šeshnicž ma,
Tam placži róst a kčenje,
Kiž wěcžnje wostawa.

Ty šahrodniko mišy,
Daj šóšchtmu pobožnosčez,
So kóždy živy, cživy
Móhl k njeju kčezč a roščez.
Daj šrostlinam jich wlohu,
So krašne steja tu,
Špožez šlabym móž na drohu
A tom' wěcžnom' nalěcžu.

S. Šejler. †

Žak šchěrofe maja kšězne durje byčž?

Na to praschenje wotmolwi pobožny nashonjeny křesćijan na šlědowaze waschnje:

„Ja cžyčy kšězu twaricž w žuym kraju, ale wot murjerškeho a cžěšliskeho džela mašo rošymich; w tajkich wobstejnoscach mamy so Bohu dwóžy džakowacž, hdyž šchtwórtu proštwu hnadnje wukšlychi a nam dobrych pschecželow a šwěrných šušobow wobradži. Ja mějach tajkeho šwěrneho šušoda, wón běšche stary africanski bur, kotryž mi s dobrej radu k bokej štejesche. Mój šhromadže džělacž počachmoj. Wšchi wotmėrenju so lubeho stareho wopraschach: „Žak šchěrofe maja po prawom kšězne durje byčž?“ a dostach wotmolwenje: „Žak šchěrofe dyrbja byčž, so móže so junu šaschčez s nimi won donjesčez!“

„Wot tamneho cžasba šym w někotrej hěcže, w někotrym domje pobyl, ale to šłowo tamneho africanskeho pschecžela je mje wšchudžom pschewodžalo. W kóždym nowym wobhydlenju hebi durje wobhladujo so šam pschi hebi praschach, kajke by bylo, hdy by so s nimi šaschčez won nješł a wěšče by wjažy mēra w wjele domach bylo, hdy bychu hebi kšězne durje hucžischo wobhladowali hebi myšlo, hač tež su šchěrofe doščez, so móhl so šaschčez s nimi won njescž.“

„Šomhaj Bóh“ je wot nětka niž jenož pola knjesow duchowných, ale tež we wšchěch pschewawarňach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyščinje dostacž. Na šchtwórcž lěta placži wón 40 np., jenotliwe cžišla so po 4 np. pschewawaju.